

Gelbėkime kurtinį!

Kurtinys yra didžiausias Lietuvos miškų paukštis. Jis vištų giminės. [Patinas](#) yra [kalakuto](#) didumo. O [patelė](#) - žymiai mažesnė.

Patinas kurtinys vilioja patelę (iš wikipedia)

Anksčiau lietuviai kurtinius mėgdavo medžioti. Dabar Lietuvoje jų beliko tik kokie trys šimtai. Jie įrašyti į Lietuvos

[Raudonąją knygą](#). Tai reiškia, kad jie valdžios globojami. Juos draudžiama medžioti. Kur jie gyvena ribojama ūkininkystė. [Rezervatuose veisia](#) juos ir užauginę išleidžia į mišką gyventi.

Kurtinio patelė rezervate, prieš išleidžiant į laisvę (iš Irytas.lt)

Kurtinys yra šiaurės Europos ir vakarinės Azijos paukštis. Bet šiais laikais daug kurtinių galima rasti tik Norvegijoje, Švedijoje, Suomijoje ir Rusijoje. Kitur jie yra arba išmirę, arba kaip Lietuvoj - įrašyti į Raudonąsias knygas.

Kurtinių niekada nebuvo Šiaurės ar Pietų Amerikoje, Australijoje ar Afrikoje.

Kurtinys yra labai atsargus paukštis. Todėl retas žmogus yra kurtinį matęs. Paukščių mylėtojai naktį miške pasistato palapines ir laukia, kada pamatys kurtinį.

J. Bilinskas iš [Druskininkų](#) pasakoja, kad kartą jam pasisekė. Jis žinojo, kur laukti kurtinio nes kurtinys [išraižo](#) sniege [rėžius](#) toje vietoje, kur jis ieško patelių.

Bilinskui belaukiant, kurtinys patinas atskrido 10:30 nakties. Visą naktį lijo ir paukštis tupėjo medyje. Sustojo lyti maždaug 4-tą valandą ryto. Kurtinys nusileido ir kokią pusvalandį pavaikštinėjo žeme. Tada išskrido. Grįžo po pusvalandžio.

Paukščių mylėtojai laukia pamatyti kurtinį

Greit po to atsirado kelios patelės. Reikia suprasti, jog ne kurtinys renkasi sau patelę, o patelė renkasi sau patiną.

Kurtinys vilioja patelę savo judesiais ir giesme. Jis išplečia savo uodegos plunksnas, ištempia kaklą, iškelia snapą, išplečia sparnus ir ima giedoti. Jo giesmė susideda iš keturių dalių. Iš pradžių jis greitėjančiai teksti: „tek, tek, tek, tek“. Paskui – „triok, triok, triok“. Tada pasigirsta atkemšamo butelio kamščio garsas „pokšt“. Užbaigdamas patinas 3–4 sekundes šnypščia.

Dažniausiai kurtiniui tenka [susikauti](#) su kitu patinu, kad patelėms galėtų įrodyti savo stiprumą ir smarkumą.

Ir štai mūsų kurtiniui greit prisistatė antras kurtinys. Reiškia, patelės galėjo rinktis. Prasidėjo kova. Patinai taip smarkiai vienas antrą mušė sparnais, kad skambėjo, lyg kas šakomis daužytųsi.

Pagaliau silpnesnis kurtinys nulėkė. Liko stipresnysis su visomis patelėmis. Mat, kurtinys yra [poligamas](#).

Žiemą kurtinys neišskrenda į šiltuosius kraštus, o pasilieka Lietuvoje. Patinai žiemą lesa pūšų spyglius, o patelės - beržų, [alksnių žirginėlius](#) ir pumpurus.

Ar tu esi kada nakvojęs miške tik tam, kad galėtum stebėti gamtą ar kokius gyvūnus? Ar tau įdomu skaityti apie paukščius? Ar manai, lietuviai gerai daro, kad veisia daugiau kurtinių? Parašyk mums: redaktore@laikavaikams.org

Žodynėlis.

patinas: vyriškos lyties; *male*

kalakutas: didelis vištų giminės paukštis; *turkey*

patelė: moteriškos lyties; *female*

Raudonoji knyga: Valstybės dokumentas, kurio pagrindu Lietuvoje organizuojama retų bei nykstančių augalų, grybų ir gyvūnų rūšių apsauga; *Red Book of Endangered Species*

rezervatas: teritorija, kur valstybė globoja nykstančius gamtos turtus, ypač retesnius gyvūnus, draustinis; *a preserve*

veisti: auginti, dauginti; *to breed*

Druskininkai: miestas Lietuvos pietuose

išraižyti: išbraižyti, išpjaustyti; *to scratch*

rėžis: įpjovimas, įranta, įraiža; *a scratch, an incision*

susikauti: susimušti; *to fight*

poligamas: turintis daugiau nei vieną patelę; *polygamist*

alksnis: beržinių šeimos medis; *alder*

žirginėlis: kai kurių medžių sėklų spurgana; *catkin*